

LOFZANG OP DE VREEMDE VOGELS

NBE NIEUWJAARSCONCERT 2012

Door Wenneke Savenije

Een reusachtig wit ei op het podium van het Concertgebouw symboliseerde de geboorte op het traditionele Nieuwjaarsconcert van het Nederlands Blazers Ensemble. Mensen, muziek, het nieuwe jaar, alles wat bestaat wordt geboren. Voor wie in brakke toestand de eerste dag van het jaar als aangenaam wil ervaren, fungeert het Nederlands Blazers Ensemble graag als ontbijtkip. Een kip met gouden eieren, een muzikale kunstkip.

Uit het ei kropen ruim twintig verbaasd rond kijkende piepkuijken, voorzien van trompetten, trombones, saxofoons, fluiten, hobo's, klarinetten, hoorns, trommels, een contrabas en ander 'wapentuig' waarmee de vreemde vogels onder de kuijken hun leven lang de strijd aan binden tegen saaiheid, dufheid en verstarung. Hoe? Door mooie muziek te spelen. Spontaan en met overgave. Bijvoorbeeld de kleurrijke noten van de rebelse muzikale avonturier Berlioz, die in zijn 'Romeo et Juliette' alle emoties de revue laat passeren die geboren worden uit het thema 'onmogelijke liefde'. Of de verwonderde klanken van Ricardo 'Veno's 'L'Atessa', waarin de eerste trombone fungeert als 'de man die in zijn eentje een eigen wereld creëert.'

'Vindt u het prettig als ik u een Gelukkig Nieuwjaar wens?', begon hoboïst Bart Schneemann zijn altijd geestige Nieuwjaarsconference. Dit keer hield hij het met opzet kort en sober: 'Ik vraag me af of we nog wel zo gelukkig kunnen zijn als de overheid doorzet geen muziek en geen kunst meer te subsidiëren. Er is wel extra veel geld voor 2500 agenten, nieuwe animal dingetjes en honderden kilometers zwart asfalt waar we met zijn allen over heen gaan razen. Maar geen kunst meer, geen vreemde vogels...' Onderwijl begonnen vier kunstenaars met een verstandelijke beperking, afkomstig van de kunstwerkplaats De Witte Olifant in Almere, op een groot wit doek onder het orgel op het podium aan een megagroot schilderij, dat tot en met 6 januari geveild wordt op de site van het NBE (www.NBE.nl) en waarvoor inmiddels al 1500 euro geboden is. Gedurende de hele voorstelling waren hun artistieke vorderingen te volgen op een groot filmscherm boven het orgel.

Vreemde vogels, zo luidde direct al de boodschap, maken je blij. Vreemde vogels maken het leven speciaal en de kunst bijzonder. Dit thema sprak ook de 150 jonge componisten, die dit jaar meedongen naar een optreden in het door de VARA geregistreerde Nieuwjaarsconcert 2012, duidelijk aan. In 'Strange Birds', een romantisch getint 'beeldverhaal in klanken', liet de 10-jarige Pelle van Esch, zelf spelend op een euphonium (tenortuba), horen hoe een onhandig pechvogeltje verandert in een mooie schijtlijster, die met zijn vrienden naar Afrika vliegt om tenslotte te verdwijnen in de buik van Goliath, de vogelspin. Ook 'The bird attack' van Matthijs Stauttner (17) wekte ondanks zijn swingende big band-karakter associaties met The Birds van Hitchcock. Het waar gebeurde stuk verhaalt hoe Matthijs op de fiets (oftewel op de piano) wordt aangevallen door een kraai. In 'Kakelfonie' nr. 1 op. 3 van de dwarsfluit spelende Chantal Brunt (15) imiteerden vogels elkaars getsjilp 'zoals mensen elkaar imiteren'. Modieuze vogels, naapende vogels en vreemde vogels (de laatste categorie aangeduid met bamboeklanken, ruistonen, flatterzunge) fladderden vrolijk rond, om kort voor de slotnoot te besluiten dat ze elkaar voortaan zouden accepteren. Ook hippe jonge vogels kwamen aan bod dankzij de funky music van 'Big Blind' en Pieter Wiersma (15) uit Sneek, die met zijn vrolijke band het verhaal van verschillende mensen vertelde: 'Op het eerste gezicht lijken ze heel normaal, maar verdiep je in hun verhaal. In iedereen schuilt een vreemde vogel.'

De ongekroonde paradijsvogel onder de vreemde artistieke vogels was de Tsjechische ‘multi muzikante’ Eva Bittová, die op haar viool bourdantonen strijkt terwijl ze met haar wendbare stem de wonderlijkste stemcapriolen uithaalt om te fluisteren, tsjilpen, ‘krijsen’ en zingen over het leven en de liefde. Ook de straatmuzikant en cistre-virtuoos Luc Arbogast, verkleed als Middeleeuwse struikrover met tattoos, produceerde met zijn stalen countertenorstem en een overvloed aan bezieling de wonderlijkste vocale uithalen om de zoektocht naar zichzelf te onderstrepen, in de hoop ooit de weg te vinden naar de stralende ster van Montserat.

Geen Nieuwjaarsconcert van het NBE zonder variété – een ‘Pas de deux’ van saxofoniste met blazend kuiken, verstopt in het grote ei- en muzikale circusacts, zoals de opzweepende ritmes van The Weel of Drums (letterlijk op te vatten) en de elegante Romeo en Julia-act van Corpus Acrobatis, die vanuit het ei omhoog stegen om hoog in de lucht hun liefdesdansen te vertonen, al snel achterna gevlogen door twee engelen uit het NBE, lustig blazend vanuit hierboven om de prominente politici Waarheid en Corotto op hun klarinet te typeren.

Maar er was ook ruimte voor de ziel in de Vivaldi’s ‘Vedro con mio diletto’, een serene dialoog tussen de hobo en fagot, waarbij spreekstalmeester Bart Schneemann zich van zijn meest gevoelige kant liet horen. En als de koningin uit betere tijden herrees tenslotte de Duitse sopraan Elisabeth Schwarzkopf uit de dood, om geprojecteerd op het schilderdoek van de geestelijk beperkte kunstenaars op het grote filmscherm boven het orgel met omfloerste ogen de eeuwige schoonheid van de kunst te bezingen in Schuberts ‘Du Holde Kunst.’

Wenneke Savenije